Vennesla kommune

Arkivsak-dok. 26/01975-1
Saksbehandler Ingunn Berntsen Abrahamsen

Saksgang	Møtedato
Levekårsutvalget	21.10.2026
Formannskapet	26.10.2026
Kommunestyret	05.11.2026

Omstrukturering av 17. maifeiring i nedre Vennesla

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar følgende føringer for framtidige 17. mai-arrangementer i nedre Vennesla:
    a. Ettermiddagsarrangementet etter folketoget avvikles.
    b. Folketogets trasé og avslutning endres med sikte på en hensiktsmessig gjennomføring og bedre bruk av tilgjengelige ressurser.
    c. Det rusfrie ungdomsarrangementet videreføres i en ny organisasjonsform, med Moonlight og SLT-koordinator som ansvarlige for planlegging og gjennomføring i samarbeid med relevante aktører.
    d. Fyrverkeriet videreføres bare dersom det kan fullfinansieres gjennom sponsorbidrag og gjennomføres innenfor den samlede økonomiske rammen for arrangementet. Dersom disse forutsetningene ikke oppfylles, utgår fyrverkeriet.
    e. Koordinatoroppgavene knyttet til arrangementet dokumenteres og forankres organisatorisk i kommunen. Oppgavene skal så langt det er hensiktsmessig fordeles på flere ansatte for å sikre kompetanseoverføring og redusere sårbarhet.
    f. Kommunens vedtatte samskapingsplattform vurderes benyttet i det videre samarbeidet med frivillige organisasjoner, næringsliv og andre aktuelle aktører.
    g. Kulturenheten gis mandat, i samarbeid med 17. mai-komiteen og øvrige relevante aktører, til å planlegge og gjennomføre framtidige 17. mai-arrangementer i samsvar med føringene i punkt 1. Kulturenheten gis, i samarbeid med 17. mai-komiteen, fullmakt til å fastsette folketogets trasé og avslutningsted, samt gjennomføre nødvendige praktiske og organisatoriske tilpasninger innenfor vedtatt mandat og økonomisk ramme.

2. Vedtaket i denne saken erstatter tidligere politiske føringer som er i strid med vedtaket, og skal legges til grunn for framtidige 17. mai-arrangementer i nedre Vennesla.

3. Som følge av endringene beskrevet i punkt 1 reduseres det kommunale tilskuddet til 17. mai-feiringen i nedre Vennesla fra kr 266 100 til kr 200 000 med virkning fra 2027. Endringen innarbeides i budsjett og økonomiplan fra og med 2027.

4. Framtidige arrangementer skal gjennomføres innenfor vedtatt tilskudd og øvrige tilgjengelige ressurser. Eventuelle forslag som forutsetter økt kommunal finansiering, behandles i ordinær budsjettprosess.

Sammendrag
17. mai-feiringen i nedre Vennesla er en viktig tradisjon og møteplass. Arrangementet gjennomføres i samarbeid mellom frivillige organisasjoner, foresatte, skoler og kommunen, men krever betydelig koordinering, dugnadsinnsats og økonomiske ressurser.

Levekårsutvalget behandlet 28. september 2023 sak 32/23 «Gjennomgang av 17. mai-feiringen i nedre Vennesla». På bakgrunn av økte kostnader og reduserte inntekter vedtok utvalget å øke det kommunale tilskuddet med kr 150 000. Tilskuddet til arrangementet i nedre Vennesla utgjør i dag kr 266 100. Til sammenligning mottar Øvrebø og Hægeland kr 17 900 hver til sine arrangementer, mens Røyknes mottar kr 8 100.

Evalueringen etter arrangementet i 2026 viser at de sentrale aktivitetene fortsatt har god oppslutning. Samtidig er dagens modell ressurskrevende og sårbar. Særlig krever ettermiddagsarrangementet etter folketoget betydelig bemanning, samtidig som oppslutningen og salgsinntektene er begrenset. Evalueringen peker også på behov for å endre folketogets gjennomføring og organisere ungdomsarrangementet på en tydeligere måte.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at feiringen omstruktureres og nedskaleres. Formålet er å prioritere de viktigste aktivitetene, redusere ressursbehovet og gjøre organiseringen mindre sårbar. Som følge av omstruktureringen foreslås tilskuddet til arrangementet i nedre Vennesla redusert til kr 200 000 fra 2027.

Vedtaket skal være styrende for framtidige arrangementer. Kulturenheten gis nødvendig handlingsrom til å foreta praktiske og organisatoriske tilpasninger uten at det legges fram en ny politisk sak om reviderte retningslinjer.

Vedlegg

1) Referat evalueringsmøte salgskomiteen 17 mai 2026
2) Retningslinjer for 17 mai-arrangementet i nedre Vennesla – 2023
3) Gjennomgang av 17. mai feiringen i nedre Vennesla - sak fra 2023
4) Saksutskrift sak 32-23
5) Referat fra evalueringsmøte hovedkomiteen 1. juni 2026 (ettersendt 20.10.2026)

Bakgrunn for saken
I 2005 oppsto det utfordringer knyttet til gjennomføringen av 17. mai-feiringen i nedre Vennesla. Ingen enkeltforening ønsket eller hadde kapasitet til å ta hovedansvaret for arrangementet alene. Det ble derfor etablert en organisasjonsmodell basert på samarbeid mellom flere lag og foreninger, skoleforeldre og kommunen. Modellen ble senere evaluert politisk og vurdert som en hensiktsmessig løsning for framtidig gjennomføring.

Siden den gang har arrangementet vært organisert gjennom en hovedkomité og en salgskomité, med kommunen som koordinator og sekretariat. Hovedkomiteen består av representanter fra frivillige organisasjoner og politiske representanter. Salgskomiteen består av foresatte fra 5. trinn ved skolene i nedre Vennesla og ledes av kommunens kulturenhet.

Gjennom årene har 17. mai-feiringen utviklet seg til et omfattende arrangement med aktiviteter fra tidlig morgen til sent på kvelden. Enkelte aktiviteter er avviklet, mens nye oppgaver og tilbud er kommet til. Dette gjelder blant annet etablering av et større rusfritt ungdomsarrangement, økte krav til sikkerhet og beredskap, mer omfattende logistikk knyttet til parkering og lagerhold samt økte krav til teknisk gjennomføring.

Kommunen bidrar både økonomisk og administrativt. Kulturenheten ivaretar blant annet koordinator- og sekretærfunksjon, planlegging, møteledelse, kontakt med samarbeidspartnere og produksjon av 17. mai-avisen. I tillegg bidrar kulturskolen med kulturelle innslag, og flere kommunale enheter bistår med praktisk tilrettelegging og støtte i forbindelse med gjennomføringen.
Gjennomføringen forutsetter også betydelig frivillig innsats. I saken fra 2023 ble det anslått at om lag 200 personer deltok i planlegging, gjennomføring og etterarbeid, og at det årlig ble lagt ned mellom 800 og 1 000 dugnadstimer.

Levekårsutvalget behandlet i 2023 en egen sak om organisering og finansiering av feiringen. Bakgrunnen var økte kostnader og reduserte inntekter. Utvalget valgte å øke det kommunale tilskuddet med kr 150 000 for å kunne opprettholde arrangementets omfang. Tilskuddet til feiringen i nedre Vennesla utgjør i dag kr 266 100. Til sammenligning mottar Øvrebø og Hægeland kr 17 900 hver til sine arrangementer, mens Røyknes mottar kr 8 100.

Forskjellene i tilskuddsnivå må ses i sammenheng med arrangementenes ulike omfang og organisering. Feiringen i nedre Vennesla omfatter aktiviteter fra morgen til kveld og forutsetter omfattende frivillig og kommunal medvirkning.

Erfaringene fra de senere årene viser at utfordringsbildet ikke bare er økonomisk. Det er også knyttet til ressursbruk, organisering, sårbarhet og tilgang på frivillige ressurser. Den foreliggende saken er derfor en oppfølging av problemstillingene som ble behandlet i 2023, med særlig vekt på framtidig organisering og en mer bærekraftig gjennomføring.

Evaluering av arrangementet i 2026
Evalueringen viser at arrangementet i hovedsak ble gjennomført som planlagt. Skoletoget, småbarns toget, barnelekene, tegnekonkurransen og 17. mai-avisen trekkes fram som viktige deler av feiringen.

Samtidig peker evalueringen på følgende utfordringer:

- Oppfølging og koordinering av frivillige er ressurskrevende.
- Det er krevende å bemanne aktiviteter gjennom hele dagen og kvelden.
- Gjennomføringen er sårbar dersom personer uteblir fra avtalte vakter og oppgaver.
- Ettermiddagsarrangementet krever mange frivillige, samtidig som oppslutningen og salgsinntektene er begrenset.

- Det er behov for en tydeligere organisering av det rusfrie ungdomsarrangementet.
- Det er behov for å dokumentere og fordele koordinatoroppgavene bedre.

Salgskomiteens evaluering viser at det er få mennesker igjen på idrettsplassen etter folketoget, samtidig som mellom 30 og 35 personer er i arbeid på området. Evalueringen peker også på muligheten for å endre folketogets trasé og avslutning.

Vurdering

Behovet for omstrukturering
Kommunedirektøren vurderer at 17. mai-feiringen fortsatt skal være en inkluderende og verdig markering av nasjonaldagen. Aktivitetene som har størst oppslutning og betydning for barn, familier og lokalsamfunnet, bør prioriteres.

Dagens arrangement er samtidig omfattende og avhengig av betydelig frivillig og kommunal innsats. Økningen i tilskuddet i 2023 har styrket det økonomiske grunnlaget, men har ikke løst utfordringene knyttet til bemanning, koordinering og sårbarhet. Kommunedirektøren vurderer derfor at arrangementets omfang bør reduseres, og at tilgjengelige ressurser bør konsentreres om de viktigste delene av feiringen.

Ettermiddagsarrangementet
Ettermiddagsarrangementet etter folketoget krever betydelig bemanning, teknisk tilrettelegging, salg og opprydding. Evalueringen viser at mange forlater området kort tid etter at folketoget er avsluttet, og at salgsinntektene er begrenset. Ressursinnsatsen står derfor ikke i rimelig forhold til oppslutningen.

Kommunedirektøren anbefaler at ettermiddagsarrangementet avvikles. Dette vil redusere behovet for dugnadsinnsats og teknisk tilrettelegging og gjøre det mulig å prioritere aktivitetene som har størst oppslutning.

Folketogets trasé og avslutning
Når ettermiddagsarrangementet avvikles, må folketogets trasé og avslutning tilpasses. Evalueringen peker blant annet på muligheten for å starte toget ved Moseidmoen og avslutte i sentrum, eventuelt med en kort markering ved paviljongen.

Kommunedirektøren mener at den konkrete løsningen bør fastsettes administrativt i samarbeid med 17. mai-komiteen og berørte aktører. Ved vurderingen må det blant annet tas hensyn til sikkerhet, trafikkavvikling, tilgjengelighet, deltakernes behov og en hensiktsmessig avslutning av toget.

Rusfritt ungdomsarrangement
Det rusfrie ungdomsarrangementet har en viktig forebyggende funksjon og bør videreføres. Evalueringen viser samtidig behov for tydeligere ansvar og sterkere involvering av kommunens ungdomsarbeid. Det er også rapportert om synlig alkoholbruk blant enkelte ungdommer og russ i tilknytning til kveldsarrangementet.

Kommunedirektøren anbefaler at Moonlight og SLT-koordinator får ansvar for planlegging og gjennomføring i samarbeid med relevante kommunale og frivillige aktører. Arrangementets innhold og omfang må tilpasses tilgjengelige ressurser og den samlede økonomiske rammen.

Kompetanseoverføring og organisatorisk forankring
Planleggingen og gjennomføringen er avhengig av kompetanse og erfaring hos nøkkelpersoner. Sentrale oppgaver, rutiner, kontaktpunkter og avtaler bør derfor dokumenteres og forankres tydeligere i kommunen.

Koordinatoroppgavene bør så langt det er hensiktsmessig fordeles på flere ansatte. Formålet er å sikre kompetanseoverføring og redusere sårbarheten ved fravær eller endringer i bemanningen. Dette forutsettes gjennomført innenfor tilgjengelige administrative ressurser.

Fyrverkeri

Fyrverkeriet har vært en del av avslutningen på feiringen. I saken fra 2023 ble det opplyst at om lag 60 prosent av kostnadene ble dekket gjennom sponsing.

Kommunedirektøren vurderer at fyrverkeriet ikke bør prioriteres på bekostning av skoletoget, barneaktivitetene, ungdomsarrangementet eller andre sentrale deler av feiringen. Fyrverkeriet bør derfor bare videreføres dersom det kan fullfinansieres gjennom sponsorbidrag og gjennomføres innenfor arrangementets samlede økonomiske ramme. Kommunen skal ikke kompensere for manglende sponsorinntekter til dette formålet.

Samskaping

17. mai-feiringen bygger på samarbeid mellom kommunen, frivilligheten, skolene og næringslivet. Kommunedirektøren anbefaler at kommunens vedtatte samskapingsplattform vurderes benyttet i det videre utviklingsarbeidet.

Formålet er å tydeliggjøre roller, ansvar og samarbeidsformer og vurdere hvordan frivillige organisasjoner, næringsliv og andre samfunnsaktører kan bidra til en bærekraftig gjennomføring. Eventuelt samarbeid om finansiering og sponsorbidrag skal ikke medføre økonomiske forpliktelser utover vedtatte rammer.

Mandat for framtidige arrangementer

Gjeldende retningslinjer inneholder detaljerte bestemmelser om organisering og gjennomføring av arrangementet, blant annet om ettermiddagsarrangement og fyrverkeri. De foreslåtte endringene innebærer at deler av retningslinjene ikke lenger vil være dekkende.

Kommunedirektøren vurderer at det ikke er nødvendig å utarbeide og politisk behandle nye retningslinjer. Vedtaket i denne saken bør i stedet utgjøre det styrende mandatet for framtidige arrangementer. Tidligere politiske føringer videreføres så langt de ikke er i strid med vedtaket.

Kulturenheten gis, i samarbeid med 17. mai-komiteen, fullmakt til å fastsette folketogets trasé og avslutningsted, samt gjennomføre nødvendige praktiske og organisatoriske tilpasninger. Dette gir rom for å videreutvikle arrangementet uten at mindre endringer må behandles politisk.

Forslag som innebærer vesentlige prinsipielle endringer eller økte kommunale utgifter utover vedtatt ramme, må behandles gjennom ordinære politiske og budsjettmessige prosesser.

Klima- og miljøkonsekvenser
Avviklingen av ettermiddagsarrangementet kan redusere behovet for teknisk utstyr, rigging, transport, energibruk, vareinnkjøp og avfallshåndtering knyttet til denne delen av feiringen.

Dersom fyrverkeriet utgår, vil også miljø- og støybelastningen knyttet til denne aktiviteten bortfalle.

Ved valg av ny trasé og avslutning for folketoget bør trafikksikkerhet, tilgjengelighet og samlet transportbehov inngå i vurderingen.

Økonomiske konsekvenser
Kommunens årlige tilskudd til 17. mai-feiringen i nedre Vennesla utgjør i dag kr 266 100. Til sammenligning mottar Øvrebø og Hægeland kr 17 900 hver til sine arrangementer, mens Røyknes mottar kr 8 100.

Tilskuddene må ses i sammenheng med arrangementenes ulike omfang og organisering. Feiringen i nedre Vennesla har et mer omfattende program og krever betydelig frivillig og kommunal innsats.

Som følge av at ettermiddagsarrangementet avvikles og øvrige organisatoriske endringer gjennomføres, foreslås tilskuddet til arrangementet i nedre Vennesla redusert til kr 200 000 med virkning fra 2027. Dette innebærer en årlig reduksjon på kr 66 100.

Etter reduksjonen vil de samlede årlige kommunale tilskuddene til 17. mai-arrangementene være:

- Nedre Vennesla: kr 200 000
- Øvrebø: kr 17 900
- Hægeland: kr 17 900
- Røyknes: kr 8 100

Dette utgjør samlet kr 243 900 per år, basert på oppgitte tilskuddsbeløp.

Arrangementet i nedre Vennesla må tilpasses den reduserte rammen. Fyrverkeriet kan bare videreføres dersom det fullfinansieres gjennom sponsorbidrag og gjennomføres innenfor arrangementets samlede økonomiske ramme.

Reduksjonen innarbeides i budsjett og økonomiplan fra og med 2027. Eventuelle framtidige forslag som forutsetter økt kommunal finansiering, må behandles i ordinær budsjettprosess.

Konsekvenser for barn og unge
Skoletoget, småbarnstoget og barnelekene videreføres som sentrale deler av feiringen. Dette sikrer at aktivitetene med størst betydning og oppslutning blant barn og familier prioriteres. Evalueringen viser at småbarnstoget og barnelekene har god oppslutning.

Det rusfrie ungdomsarrangementet videreføres med en tydeligere faglig og organisatorisk forankring hos Moonlight og SLT-koordinator. Kommunedirektøren vurderer at dette vil gi bedre rammer for et trygt og forebyggende tilbud til ungdom.

Konklusjon
17. mai-feiringen i nedre Vennesla har stor verdi for lokalsamfunnet, men dagens modell er omfattende og sårbar. Evalueringen etter arrangementet i 2026 viser behov for tydeligere prioriteringer og en mer bærekraftig bruk av frivillige, administrative og økonomiske ressurser.

Kommunedirektøren anbefaler at ettermiddagsarrangementet avvikles, at folketogets trasé og avslutning endres, og at det rusfrie ungdomsarrangementet organiseres med Moonlight og SLT-koordinator som ansvarlige. Koordinatoroppgavene skal dokumenteres og forankres bedre i kommunen. Fyrverkeriet videreføres bare dersom det kan fullfinansieres gjennom sponsorbidrag og gjennomføres innenfor arrangementets samlede økonomiske ramme.

Tilskuddet til arrangementet i nedre Vennesla er i dag vesentlig høyere enn tilskuddene til arrangementene i Øvrebø, Hægeland og Røyknes. Forskjellen må ses i sammenheng med arrangementenes ulike omfang og organisering. Etter en samlet vurdering anbefaler kommunedirektøren at tilskuddet til nedre Vennesla reduseres fra kr 266 100 til kr 200 000 fra 2027, mens de øvrige tilskuddene videreføres uendret.

Vedtaket i saken skal være styrende for framtidige arrangementer, slik at det ikke er behov for en ny politisk behandling av reviderte retningslinjer.